

Галицька Олена

докторка філософії, доцентка,

доцентка кафедри німецької філології

Волинського національного університету імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна

ORCID: 0000-0003-0677-2071

e-mail: halytska@ukr.net

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ОБ'ЄДНАННЯ: ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. У статті проаналізовано діяльність студентської наукової проблемної групи «Тонкощі дискурсу в сучасному європейському освітньому просторі» (керівник – О. Галицька), яка є добровільним об'єднанням здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня та функціонує на кафедрі німецької філології ВНУ імені Лесі Українки. Основною метою діяльності студентської наукової проблемної групи є розвиток у членів та членкинь наукового мислення, критичного аналізу та методологічних навичок. Пріоритетним завданням для керівника студентської наукової проблемної групи є створення сприятливого середовища для обміну ідеями та співпраці між здобувачами вищої освіти різних кафедр, факультетів та спеціальностей. Участь у студентській науковій проблемній групі відкриває можливості для здобувачів вищої освіти публікувати свої дослідження в наукових журналах та брати участь у студентських конференціях. Діяльність студентської наукової проблемної групи «Тонкощі дискурсу в сучасному європейському освітньому просторі» створює стимулюючий науковий контекст для здобувачів вищої освіти, сприяє їхньому особистому та академічному зростанню, а також формуванню активної інтелектуальної спільноти у ВНУ імені Лесі Українки. Основні перспективи студентської наукової проблемної групи «Тонкощі дискурсу в сучасному європейському освітньому просторі» зводяться до посилення міжвузівської взаємодії, розвитку грантової політики, залучення нових учасників і координації діяльності діючих учасників студентської наукової проблемної групи, підвищення мотивації здобувачів освіти до участі в науковій діяльності, розширення зв'язків між науковими групами нашого університету; у здатності залучати фінансові ресурси, гранти, що допоможе забезпечити сталість функціонування студентської наукової проблемної групита реалізацію її наукових ініціатив.

Ключові слова: студентська наукова проблемна група, академічна доброчесність, конкурс, публікація, есе.

Постановка проблеми. Формування та розвиток студентських наукових товариств для сучасного ЗВО є надзвичайно актуальним. На кафедрі німецької філології працюють шість студентських наукових проблемних груп, метою

яких є виявлення та залучення обдарованої молоді до наукової діяльності, набуття навичок науково-дослідної роботи та застосування отриманих знань на практиці, обговорення актуальних проблем галузі знань 03 Гуманітарні науки та галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, розширення загального та професійного світогляду, формування творчого та креативного покоління молодих науковців та практиків для галузі знань 03 Гуманітарні науки та галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

У німецькому освітньому просторі студентські дослідження здійснюються в рамках відкритих освітніх ініціатив (Галицька, 2023). У німецьких університетах відкриті освітні ініціативи функціонують як «студентські проєкти», «самоорганізовані студентські проєкти» або «університетські ініціативи знизу вгору». Усі ці поняття позначають теми вищої освіти та мають відкритість як спільну характеристику (Dürnberger, 2011, с. 7).

Відкриті освітні ініціативи в університетах часто вражають, однак є завжди виснажливими, на думку авторів книги (Dürnberger, 2011, с. 233). Ініціатори повинні творчо використовувати те, що дається, по-новому, завжди пам'ятаючи про основну емансипаційну ідею та проявляючи неабияку витримку. Наставники та промоутери цих ініціатив повинні модернізувати свої епістемічні переконання і всі разом боротися з труднощами забезпечення сталості результатів своєї роботи (Dürnberger, 2011, с. 233).

Мета статті – проаналізувати позитивну діяльність студентської наукової проблемної групи «Тонкощі дискурсу в сучасному європейському освітньому просторі» та її перспективи надалі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Студентська наукова проблемна група (далі – СНПГ) «Тонкощі дискурсу в сучасному європейському освітньому просторі» є добровільним об'єднанням здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, яке розпочало діяльність під моїм керівництвом у 2010 році. Наші здобувачі освіти (далі – ЗО) з цікавістю займалися та займаються в науковому об'єднанні, яке стало горнилом наукових кадрів. Без перебільшення можна зауважити, що більшість учасників групи продовжили навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти та вступили до аспірантури.

І в 2024 році, попри війну, СНПГ продовжує діяльність. Основною метою діяльності СНПГ є розвиток у ЗО наукового мислення, критичного аналізу та методологічних навичок. СНПГ створює можливості для самостійних наукових досліджень та вивчення нових підходів до розв'язання проблем.

Пріоритетним завданням для мене як керівника СНПГ є створення сприятливого середовища для обміну ідеями та співпраці між ЗО різних кафедр, факультетів та спеціальностей, що сприятиме створенню студентської наукової спільноти, де учасники взаємодіють та допомагають один одному.

СНПГ виступає майданчиком для підготовки ЗО до подальшої наукової кар'єри та сприяє кар'єрному розвитку. Це дозволяє брати участь у міжнародних науково-педагогічних стажуваннях. Учасниці СНПГ діляться власним досвідом навчання в Університеті Фехта (ФРН): про самовмотивованість до навчання в німецькому університеті, самодисципліну

та розвиток вміння самостійно вчитися. Найбільше зацікавила 30 фехтська університетська бібліотека без бібліотекарів.

Членкині СНПГ долучаються до проєктів, які організовано в співпраці з іншими установами. Наприклад, членкині СНПГ взяли участь у спільному проєкті спілки «Мости дружби в Україну» (ФРН) з нашим університетом-партнером, ВНУ імені Лесі Українки. Досвід викладання німецької мови в інтернаціональних підготовчих класах міста Бюнде (ФРН) став імпульсом для членкині СНПГ опублікувати наукову статтю у фаховому збірнику категорії Б, звісно, після кількохгодинних обговорень на засіданнях СНПГ.

У травні 2023 року членкині, беручи участь у Writing Retreat в Europa-Universität Viadrina, отримали чудову можливість попрацювати над темою ВКР в університетській бібліотеці та відпрацювати практичні навички, пов'язані зі збором та аналізом відомостей, веденням наукових експериментів в архіві університету. Результатом стажування стала публікація наукової статті у фаховому збірнику категорії Б та двох статей у молодіжному журналі.

Я докладаю зусиль, щоб стимулювати наукову активність 30, а СНПГ є майданчиком для реалізації та підтримки наукових ініціатив її членів і членкинь. Наприклад, знаковою подією було відзначення Всесвітнього дня науки (10.11.2023) з членкинями СНПГ участю в II міжнародній науково-практичній конференції «Learning & Teaching: after War and during Peace».

Кожен здобувач/ка освіти – член/членкиня СНПГ – несе відповідальність за відповідний напрям роботи, підсумки якої висвітлюються на щомісячних засіданнях і позапланових заходах (21.12.2020 р. ініційовано захід «Changing brains – changing behaviors» у межах Всесвітньої акції «16 днів проти насильства»; 12.04–16.04.2021 р. організовано Facebook-Quiz «Візуалізація німецької народної мудрості» під час Тижня факультету іноземної філології; 11.05.2021 р. презентовано лепбук «Академічне письмо в системі академічної доброчесності», Фестиваль науки.

На Днях Європи в Україні члени та членкині СНПГ під час «Європейських вікендів: Німеччина» репрезентували тему «Вища освіта в Німеччині» (15.05.2021).

Спільнотою СНПГ організовуються регулярні зустрічі, під час яких 30 діляться своїми дослідженнями, обговорюють актуальні наукові теми, слухають виступи запрошених вчених і проводять самостійні тренінги та майстер-класи.

На зустрічі з цікавими та відомими особистостями, випускниками університету 12.03.2021 р. організовано німецькомовний діалог з консультанткою і організаторкою навчального процесу за спеціальністю Master studienang Europäische Sprachen (Technische Universität Dresden), проєктною менеджеркою міжнародного Erasmus+ joint project ENTER, пані Vyshnevskaya (ФРН).

26.05.2022 р. змодеровано майстер-клас «Дебати» із залученням Словик Христини (членкині СНПГ) – Головині Волинського осередку Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Федерація дебатів України» та заступниці голови університетського клубу «Lesia Ukrainka DC», учасниці та

організаторки всеукраїнських та міжнародних турнірів, судді цих турнірів. Дебати викликали неабиякий інтерес усіх членів та членкинь СНПГ.

Окрім засідань СНПГ «Тонкощі дискурсу в сучасному європейському освітньому просторі», ЗО беруть участь у зустрічах з експертами у відповідній галузі. 19.10.2023 р. доєдналися до лекції Denise Hawkes, професорки Університету Англія Раскін (м. Кембридж, Велика Британія) «Персональний бренд і академічна доброчесність».

Усі учасники СНПГ долучилися до міжнародного вебінару про академічну доброчесність на прикладі Університету Арканзасу (Фейетвілл, США), спікерами якого були проф., доктор Пол Кронан та виконавчий директор Офісу академічних ініціатив та доброчесності Університету Арканзасу Кріс Брайсон (23.02.2022).

З цими та іншими заходами академічної доброчесності, не згаданими у цій статті, детальніше можна ознайомитися на сторінках посібника (Галицька, 2023).

Отож, діяльність СНПГ охоплює різноманітні аспекти. Досвідчені учасники СНПГ виступають в ролі наукових наставників для новачків, допомагаючи їм у виборі тем досліджень, методології та аналізу результатів. 06.04.2021 р. змодеровано ділову гру «Судове засідання у справі Карла-Теодорацу Гуттенберга» (під час Тижня академічної доброчесності).

Міждисциплінарна співпраця сприяє обміну знаннями між різними університетами, факультетами та спеціальностями, сприяючи виникненню міждисциплінарних досліджень та інновацій. 12.10.2021 р. у рамках «Тижні Німеччини в Україні» учасники СНПГ долучилися до підсумкового заходу проекту «Софі Шолль. Біла троянда. 100 років Софі Шолль», до онлайн-конференції, яка сприяла наступній на засіданні СНПГ. Члени та членкині були у захваті від блискавичних виступів спудеїв ЛНУ імені Івана Франка.

СНПГ веде, так би мовити, свої власні комунікаційні кампанії, спрямовані на поширення інформації про свою діяльність та важливість науки загалом серед студентської громадськості та поза нею. Усі змодеровані заходи широко висвітлювалися у соцмережах, зокрема на сторінці кафедри німецької філології та факультету іноземної філології.

Робота в СНПГ стимулює публікаційну активність серед своїх учасників, підтримуючи публікації в наукових журналах, збірниках тез та академічних есе. За останні десять років друком вийшло 11 статей членів та членкинь СНПГ, 49 тез, а також шість академічних есе.

Участь в СНПГ відкриває можливості для ЗО публікувати свої дослідження в наукових журналах та брати участь у студентських конференціях, що сприяє їхньому науковому визнанню.

Участь в конференціях, семінарах як форма виявлення наукової активності є пріоритетним напрямом СНПГ. Пишаюся участю ЗО у таких авторитетних міжнародних та всеукраїнських конференціях (наведу деякі за останні десять років): XI, XII, XIII, XV Міжнародна науково-практична конференція аспірантів і студентів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень»; all ukrainische wissenschaftlich-praktische Studenten konferenz «Die Welt der Wissenschaft und die Welt der Wissenschaft»; II всеукраїнська

студентська науково-практична конференція з міжнародною участю «Наука XXI століття: виклики, пріоритети, перспективи досліджень»; всеукраїнська науково-практична конференція «Вітчизняна наука на зламі епох : проблеми та перспективи розвитку»; VIII міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки»; міжнародна науково-практична конференція «Мова, література і культура: актуальні питання взаємодії»; всеукраїнська студентська науково-практична конференція з міжнародною участю «Світ науки та світ у науці: пріоритети та перспективи сучасних досліджень»; III студентська наукова конференція «Лінгвістичні горизонти XXI століття»; науково-практична конференція «Сучасна наука та освіта Волині» (присвячена 100-річчю Національної академії наук України); II International Scientific and Practical Conference «LEARNING & TEACHING: after War and during Peace»; міжнародна науково-практична конференція «Мова та література у полікультурному просторі»; VIII всеукраїнська мультидисциплінарна конференція «Чорноморські наукові студії»; III всеукраїнська науково-практична конференція «Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика»; I, II, III всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики»; II всеукраїнська науково-практична конференція «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених».

Щорічно 30 виступали із доповідями на секційних засіданнях у роботі щорічного Міжнародного науково-практичного семінару «Актуальні проблеми романо-германської філології».

ХНПУ імені Г. С. Сковороди, «маючи потужні наукові школи, вагомі наукові здобутки, активно впроваджує в практику підготовки фахівців найкращі традиції та методики, апробує нові розробки та тенденції вдосконалення освітнього процесу в умовах сучасних викликів, зумовлених пандемією та воєнними подіями» (Бойчук, 2022, с. 3). Тому щороку Радою молодих учених цього університету організовується всеукраїнський конкурс академічного есе «Моя академічна доброчесність» з нагоди Дня науки метою популяризації академічної доброчесності серед 30. У 2022 р. шість членів СНПГ взяли участь у цьому конкурсі (м. Харків).

Хотілося б наголосити, що учасники СНПГ неодноразово брали участь у конкурсах есе та ставали переможцями. Приміром, роботу нашої членкині, яка взяла участь у конкурсі есе у 2021 році в рамках проекту, організованого Представництвом Фонду Ганнса Зайделя, Офісом Вільної держави Баварії та лектором DAAD, опубліковано у Notizbuch «100 Jahre Sophie Scholl».

Утому ж році учасники СНПГ брали участь в конкурсі «Думи та мрії», організованому Департаментом сім'ї, молоді та спорту Луцької міської ради.

Популяризуючи Дні науки (15.05–19.05.23), організували разом з членами СНПГ конкурс академічних есеїв імені Софії Застровської (серед здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти). Членкиня СНПГ зайняла призове місце в підсумковому турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт. Її нагороджено дипломом I ступеня зі спеціальності «Германські мови (англійська, німецька)» (2023).

Як бачимо, СНПГ має значний потенціал для довготривалого буття, а його перспективу зумовлено кількома факторами. По-перше, СНПГ сприяє розвитку наукових та дослідницьких здібностей студентів. По-друге, зацікавленість учасників у наукових дослідженнях сприяє формуванню нових наукових лідерів та внеску у відповідні галузі знань. По-третє, СНПГ створює платформу для обміну досвідом та ідеями між ЗО різних спеціальностей, що сприяє міждисциплінарній співпраці та розвитку комплексних наукових проєктів. По-четверте, участь у СНПГ слугує додатковим аргументом на користь ЗО при отриманні роботи чи вступі до магістратури та аспірантури. Досвід дослідницької роботи та публікаційної активності позитивно впливає на кар'єрний ріст.

Загалом, СНПГ функціонуватиме і надалі успішно, якщо забезпечуватиме активну участь ЗО, створюватиме стимулююче наукове середовище та адаптуватиметься до змін в умовах університетського життя і наукових трендів. СНПГ є важливим елементом академічного середовища, ефективно сприяє розвитку інтелектуальних здібностей та науковому підходу серед ЗО.

На сучасному етапі розвитку студентської науки стає зрозумілою необхідність якомога більш раннього знайомства здобувачів вищої освіти з особливостями та методологією наукової діяльності. У зв'язку з цим, уже на першому курсі з 2020 року створено лекційний курс «Академічне письмо та риторика», а зусиллями Ради молодих учених ВНУ імені Лесі Українки організовується низка презентацій, що інформують про існування в університеті студентського наукового товариства, про напрями його роботи, перспективи участі в його діяльності.

ЗО обирають участь в СНПГ з різних причин. Найхарактернішими щодо цього були такі відповіді учасників СНПГ: СНПГ створює можливості для співпраці та взаємодії з однодумцями, будучи учасником цієї групи, здобувачі освіти мають значно ширші можливості для обміну ідеями, отримувати конструктивний фідбек та сприяти взаємному навчанню. Участь у СНПГ допомагає ЗО встановити контакти зі спеціалістами у своїй галузі, що може виявитися корисним при здобутті роботи або при вступі до аспірантури. СНПГ сприяє індивідуальному розвитку ЗО, з огляду на їхні особисті інтереси та потреби. Вони обирають тему дослідження за інтересами і розвивають власний науковий шлях. Участь у СНПГ є додатковим мотиватором для навчання, допомагаючи ЗО краще розуміти практичний аспект своєї галузі.

Усі ці фактори сприяють створенню позитивного наукового середовища в університеті та стимулюють розвиток молодих науковців. Діяльність СНПГ «Тонкощі дискурсу в сучасному європейському освітньому просторі» створює стимулюючий науковий контекст для ЗО, сприяє їхньому особистому та академічному зростанню, а також формуванню активної інтелектуальної спільноти ВНУ імені Лесі Українки.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Основні перспективи СНПГ «Тонкощі дискурсу в сучасному європейському освітньому просторі» вбачаються в посиленні міжвузівської взаємодії, розвитку грантової політики, залученні нових учасників і координації діяльності діючих учасників СНПГ, підвищенні мотивації ЗО до участі в науковій діяльності, у розширенні зв'язків

між науковими групами нашого університету; у здатності залучати фінансові ресурси, гранти, що допоможе забезпечити сталість функціонування СНПГ та реалізацію її наукових ініціатив.

Отже, СНПГ відіграє важливу роль у формуванні та підтримці наукової культури в університеті, що особливо важливо для нашого закладу вищої освіти, пріоритетом якого акцент є на науково-дослідній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Галицька, О. (2023). Дискурсна формація науки XXI ст. In: *World view explications of modernism and postmodernism : scientific monograph*. Riga: Baltija Publishing, pp. 38–72. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-357-6-3>.

Dürnberger, H., Hofhues, S., Sporer, Th. (Hrsg.) (2011). *Offene Bildungsinitiativen. Fallbeispiele, Erfahrungen und Zukunftsszenarien*. Münster; New York; München; Berlin: Waxmann, 242 S. (Medien in der Wissenschaft; 58) DOI: 10.25656/01:11800

Галицька, О. (авт.-упоряд.) (2023). *Академічне письмо та риторика: навч. посіб.* Луцьк : Вежа-Друк. 318 с.

Бойчук, Ю. та ін. (ред.) (2022). *Моя академічна доброчесність: зб. конкурсних есе здобувачів вищої освіти*. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 58 с. <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/93fd0885-e77c-4398-b780-3946b7ff6800/content>

REFERENCES

Halytska, O. (2023). Dyskursna formatsiia nauky XXI st. [Discourse formation of science in the twenty-first century]. In *Worldview Explications of Modernism and Postmodernism : Scientific Monograph*. Riga : Baltija Publishing, pp. 38–72 [in Ukrainian].

Dürnberger, H., Hofhues, S., Sporer, Th. (Hrsg.) (2011). *Offene Bildungsinitiativen. Fallbeispiele, Erfahrungen und Zukunfts szenarien*. Münster ; New York ; München ; Berlin : Waxmann, 242 S. (Medien in der Wissenschaft; 58) DOI: 10.25656/01:11800 [in German].

Halytska, O. (2023) *Akademichne Pysmo ta Rytoryka* [Academic Writing and Rhetoric]. Lutsk: Vezha-Print. [in Ukrainian].

Boichuk, Yu. (Ed.) (2022). *Moia Akademichna Dobrochesnist* [My Academic Integrity]. Kharkiv: KhNPU im. H. S. Skovorody, 58 p. <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/93fd0885-e77c-4398-b780-3946b7ff6800/content> [in Ukrainian].

STUDENT SCIENTIFIC COMMUNITY: PRIORITIES AND PROSPECTS

Olena Halytska

PhD in Philosophy, Associate Professor,
Associate Professor at the German Philology Department,
Lesia Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine
ORCID: 0000-0003-0677-2071
e-mail: halytska@ukr.net

Abstract. The article analyses the activities of the student research problem group “Subtleties of Discourse in the Modern European Educational Space” (headed by O. Halytska), which is a voluntary association of first-level (bachelor’s) university students and functions at the Department of German Philology of Lesya Ukrainka Volyn National University. The main goal of the student research problem group is to develop scientific thinking, critical analysis and methodological skills among its members. The priority task for the head of the student research problem group is to create a favourable environment for the exchange of ideas and cooperation between students of different departments, faculties and specialities. Participation in a student research problem group opens up opportunities for higher education students to publish their research in scientific journals and participate in student conferences. The activity of the student research problem group «Subtleties of Discourse in the Modern European Educational Space» creates a stimulating scientific context for higher education students, promotes their personal and academic growth, as well as the formation of an active intellectual community at Lesia Ukrainka Volyn National University. The main prospects of the student scientific problem group “Subtleties of Discourse in the Modern European Educational Space” are to strengthen inter-university cooperation, develop grant policy, attract new participants and coordinate the activities of existing participants of the student scientific problem group, increase the motivation of students to participate in scientific activities, expand ties between scientific groups of our university; the ability to attract financial resources, grants, which will help ensure the sustainability of the student scientific problem group.

Keywords: student research problem group, academic integrity, competition, publication, essay.

Стаття надійшла до редакції 31.01.2024 р.